

JUDISKA CENTRALRÅDET I SVERIGE
THE OFFICIAL COUNCIL OF SWEDISH JEWISH COMMUNITIES

Yttrande av Judiska Centralrådet över SOU 2018:18 Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige. Betänkande av utredningen om översyn av statens stöd till trossamfund

Judiska Centralrådet har beretts möjlighet att yttra sig över SOU 2018:18 Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige. Judiska Centralrådet finner att betänkandet är välskrivet och att de förslag som läggs fram är i huvudsak välgrundade. Judiska centralrådets synpunkter kan sammanfattas i följande punkter.

- Judiska centralrådet är i huvudsak positiva till införandet av demokratikriterier i bidragsgivningen till trossamfund.
- Judiska centralrådet anser att exkluderingsgrunderna är bra förutom 5. 6 §. Judiska centralrådet anser att bisatsen "*eller klart överträder principen för alla människors lika värde*" bör strykas då den är för otydlig.
- Judiska centralrådet anser att det är olyckligt att de övriga förslagen angående bidragsgivningen riskerar att urholka bidragen till de etablerade trossamfunden.

Ett förtydligat demokratikriterium

Ser vi som i grunden mycket positivt. Vi instämmer i att rättssäkerheten kan stärkas genom tydligt angivna krav och exkluderingsgrunder vilka saknas idag. Genom att tydligt anknyta till Europakonventionens art. 17 stärks skyddet för våra och andras fri och- rättigheter utan att försvaga religionsfriheten.

- Centralrådet välkomnar en granskning av församlingars efterlevnad av demokratikriteriet. Det finns en problematik – såsom även uppmärksammats i utredningen – med radikalisering och extremism bland vissa församlingar som kan drabba enskilda inom dessa församlingar, samhället i stort, men även mycket kännbart för de judiska församlingarna som utgör en av de primära måltavlorna för det hat och missaktning som extremismen omfattar och även sprider. Med hänvisning till yttrandefrihet har det hittills varit mycket svårt att påverka dessa strömningar eller skydda sig mot dem. En granskning som kan leda till konkreta åtgärder där så behövs välkomnas. Det är viktigt med tydliga signaler från samhällets sida så att extremism i all dess former inte legitimeras.

Exkluderingsgrunder.

- Centralrådet ser positivt på tydliga exkluderingsgrunder och att trossamfund och dess företrädare inte ska tillåtas kränka det demokratiska styrelseskicket.
- För att lagtexten ska ha avsedd effekt med hög förutsägbarhet och rättssäkerhet är det nödvändigt att minimera tolkningsutrymmet. Det är därmed glädjande att utredningen tydligt konstaterar att manlig omskärelse inte anses strida mot principen om barnets bästa i barnkonventionen att döma av lagen om omskärelse av pojkar.

JUDISKA CENTRALRÅDET I SVERIGE
THE OFFICIAL COUNCIL OF SWEDISH JEWISH COMMUNITIES

Problematiskt är dock att i den föreslagna lagtexten anges i 6 § 5. att stöd inte får lämnas till trossamfundet om någon av dess församlingar eller företrädare "klart överträder principen om alla människors lika värde". Den citerade passusen anser Centralrådet bör strykas då allit väsentligt gällande demokratikriteriet och exkluderingsgrunderna framgår av resterande lagtext i 6 §. Nämnda passus lämnar mycket stort tolkningsutrymme vilket ger försämrade förutsägbarhet och rättssäkerhet. Judendomen bygger, liksom kristendom, islam, m. fl. trossystem, på tusenåriga traditioner och urkunder. Anpassning till moderna tidens värderingar och levnadsvillkor, inte minst när det gäller genusfrågor, pågår kontinuerligt men dessa förändringsprocesser tar tid och det finns ett värde i att de får ta tid för att nå bred förankring och uppslutning. Vi vill även värna den mångfald som finns inom våra församlingar som omfattar hela spektrumet från reformjudendom till ortodoxi och vi vill att våra medlemmar även i framtiden ska känna sig hemmahörande i våra församlingar oavsett religiös/sekulär inriktning och därmed även olika syn på traditioner knutna till bl.a. könstillhörighet.

Omfördelning av organisationsbidraget och minskat anslag

Att bidraget föreslås att även fortsättningsvis till stor del ges som organisationsbidrag välkomnas då det främjar stabilitet och kontinuitet i mindre trossamfund som vårt. Även om bidraget bara täcker en mindre del av de judiska församlingarnas kostnader för religiös verksamhet är bidraget en oumbärlig grundplåt för de judiska församlingarnas kärnverksamhet.

Att en större andel av bidraget än hittills ändå föreslås fördelas som verksamhetsbidrag och projektbidrag är olycklig anser Judiska centralrådet. Riktade bidrag ställer högre krav på administration kring ansökningar och uppföljning vilket innebär ökade kostnader och försämrade kontinuitet och stabilitet. En minskning av grundbidraget kan innebära att trossamfundet till större del blir tvungna att prioritera på olika typer projekt och kortsiktiga aktiviteter och mindre utsträckning ha en stabil långsiktig verksamhet.

Utredningen föreslår även en sänkning av minimiantal för att kunna komma ifråga för stödet. Detta kommer sannolikt innebära stödet att fördelas på fler trossamfund än tidigare. Därmed skulle bidraget till varje enskilt trossamfund komma att minska. Judiska centralrådet har inget principiellt emot att fler kommer ifråga för bidragen men anser att en sådan reform måste innebära att även anslaget höjs så att de trossamfund som redan finns i systemet inte får minskat stöd.

Utredningen skriver även att bidragen till trossamfundet kan minska till följd av att sakanslaget även kan komma att användas för SSTs ökade förvaltningskostnader. Detta ser vi som mycket problematiskt både ur ett förvaltningspolitiskt perspektiv och att det innebär minskade anslag till trossamfundet. Judiska centralrådet uppmanar regeringen att inte lägga förslag som kommer innebära minskade bidrag till de etablerade trossamfundet på grund av att sakanslagen urholkas genom ökad byråkrati inom SST eller genom att fler trossamfund ska dela på samma anslag.

JUDISKA CENTRALRÅDET I SVERIGE
THE OFFICIAL COUNCIL OF SWEDISH JEWISH COMMUNITIES

Stockholm 2018-08-20

Charlotte Manderman

Judiska centralrådet i Sverige

Isak Reichel